

Samtalegudstjeneste

22. april 2018

Grindheim kyrkje

Salme 8

Tema: Menneskeverd

Ei gang for lenge siden dreiv jeg etikkundervisning for soldater. Da prøvde jeg å få til en dialog med soldatene. Jeg ville gjerne vite hva de mente om de temaene som ble tatt opp, slik at vi kunne få litt varierte synspunkter på tingene. Noen ytret seg, og jeg husker en kar som stadig var frampå med kreative tanker. Han synes nok det var gøy å provosere, og da fikk vi mange spennende samtaler.

En gang var menneskeverd tema, og denne karen hadde synspunkter. Jeg hevdet at mennesket er det mest verdifulle som finnes. Det mente soldaten at vi mener fordi vi er mennesker. Alle synes best om seg selv. Løvene er nok opptatt av løveverd, mysnene av museverd og elgene av elgverd, mente soldaten.

Jeg kjenner ikke så godt til dyrenes tankeverden eller verdisystem, så det lar vi ligge. Men vår verdi, hvorfor har vi den? Er det noe menneskene finner på selv, eller er det et annet og mer solid grunnlag?

Det som menneskene finner på selv for å oppleve at de har verdi, det kan vi observere hos våre medmennesker og oss selv. Vi kan også studere det i media. I aviser og blader og på skjermer kan vi se mennesker som vil oppleve at de har verdi.

Noen er opptatt av alt det de får til. Se så flink jeg er! Akkurat sånn er det ingen som uttrykker seg, for alle skjønner at det blir så dumt. Men holdningen, den er der.

Eller fokuset er det som en eier. Se så mye flott jeg har!

Eller fokuset er hvordan en ser ut. Er min kropp i samsvar med rådende skjønnhetsideal, eller er det en kilo for mye der og en kilo for lite der? Det må en passe på!

Eller jeg kjenner på verdi fordi jeg har en jobb som er viktig. Tenk så mye jeg har å stelle med!

Eller kanskje en synes en er verdifull fordi en er så modig. Jeg har drevet med konfirmanter i mange år, og noen ganger har jeg vært nede i to konfirmanter i kullet. Men en konfirmanter i ei kirke har jeg ikke opplevd før i år. Oscar, han er den modigste konfirmanten jeg har hatt, ever.

Det er mye vi kan gjøre for å oppleve at vi er verdifulle. Å utfolde seg, å ta i bruk alle de talenter og evner som vi har fått, å vise fram det som bor i oss, å gå ut over komfortsonen, det er flott. Et fellesskap blir rikere når menneskene byr på seg selv.

Men menneskeverdet, det har sitt grunnlag en annen plass. Det er vi født med. Gud har lagt det ned i hver og en av oss. Det kommer ikke an på det du eier eller kan eller hvordan du ser ut, eller hudfargen eller identiteten. Eller hvor modig du er. Menneskeverdet, det har du fått.

I 1. Mosebok fortelles det om skapelsen. Der framstilles det som ei ukes arbeid. De fem første kveldene så Gud på det han hadde skapt den dagen, og han var fornøyd. Det var godt, kunne han konkludere. Den sjettede dagen ble menneskene til, og den kvelden vurderte Gud sin innsats slik: Og sjå, det var svært godt. Det var ikke lenger bare godt, det var svært godt.

Menneskene var på plass. Skapt i hans bilde. *Lite lågare enn Gud*, står det i salme 8. Skapt til å være Guds medarbeidere. *Du sette han til herre over det dine hender har skapt, alt la du under hans føter*. Gud satser på menneskene.

Alle har noe å bidra med. Gud har ikke skapt et eneste ubrukelig menneske. Selv dem som vi anser som svært lite funksjonsdyktige, de har noe viktig å lære oss om det å være menneske.

Jesus viste det tydelig når det gjalt barn. Barn skal synes, ikke høres, ble det sagt for noen generasjoner siden. Slik var det også da Jesus levde. Men Jesus løftet opp barna som et forbilde for oss andre. ”Den som ikkje tek imot Guds rike som eit lite barn, skal ikkje koma inn i det,” hørte vi ista. Et barn har ikke verdi fordi det skal bli noe. Det har verdi fordi det er noe.

Gud har skapt menneskene, og Gud elsker menneskene. Gud elsker oss så mye at han ble en av oss. Jesus ble født inn i vår virkelighet. Han opplevde alt det som hører et menneskeliv til. Til og med døden. Større kjærlighet går det ikke an å ha enn å dø for den som en elsker. Det gjorde Jesus.

Vår verdi som mennesker, den skaper vi ikke selv. Den har Gud lagt ned i oss. Og den kommer til oss når vi opplever å være elsket.

Noen mennesker har en veldig fin egenskap. De får andre til å føle seg verdifulle. Når en er sammen med en slik person, da kjenner en på glede over å være til.

Vi er Guds medarbeidere. Vi skal ta vare på jorda, for den har vi bare til låns. Vi skal ta vare på oss selv og hverandre. Vi skal gjøre Grindheim til ei god bygd å bo i, der alle er inkludert. Gud setter oss til mange oppgaver.

Og det å la andre mennesker få kjenne på sin verdi, det å gjøre menneskeverdet merkbart for noen, det er noe av det viktigste.

Da får et medmenneske oppleve Guds kjærlighet. Da kan en kjenne den verdien som Gud har gitt til hver og en.

Det motsatte skjer når et menneske bare blir en ting, en gjenstand som noen bruker. Da krenkes menneskeverdet. Et menneske skal aldri bare være et middel som noen bruker. Et menneske er alltid et mål i seg selv.

Kjærligheten har alltid et mål. Vi har egne behov, og vi har regler i vårt fellesskap. Men kjærligheten fokuserer ikke på det. Sann kjærlighet har fokus på et menneske, den som blir elsket. Det gir en opplevelse av verdi, den som Gud har lagt ned i oss.

Når noen byr på seg selv, når noen uttrykker det som de har inni seg, da kan en oppleve mye fint. Tore Risøyne levde for 200 år siden. Han malte denne kirka innvendig i 1791. Det vi ser, det er uttrykk for hans malerglede. Jeg vil tro at Tore var riktig så fornøyd da han var ferdig med jobben her i kirka.

Vi har hørt Byremo Gospelkor synge. Det er uttrykk for sangglede. Vi kan både se og høre gleden som uttrykkes.

Gud maler ikke og synger ikke. Han skaper, og Gud gir uttrykk for sin skaperglede. Hvis du vil oppdage den, da kan du kikke i speilet.

Noen blir misfornøyd når de ser i speilet. Så dumt, for Gud er veldig fornøyd med det han har skapt.

Alle mennesker har samme verdi, og det er bruk for alle. Den svenske pinsepastoren Tomas Sjødin er en veldig klok mann. Han og kona Lotta hadde tre sønner. Den eldste og yngste var sterkt funksjonshemmede, språkløse og hjelpetrengende. De døde unge.

En kveld etter at ungene hadde lagt seg, så Tomas og Lotta på fjernsyn. Der er det ei kvinne som ikke lenger har noen gudstro. Hun har et funksjonshemmet barn, og hun sier til barnet sitt med bitterhet i stemmen: Om Gud fantes, så fantes ikke du.

Da ble det stille i stua. Så går de to inn på soverommet til sønnene og bøyer seg over den eldste og sier: Fordi Gud finnes, så fins du.

Gud er Gud, og vi er bare mennesker. Vi skjønner oss ikke alltid helt på han. Men vi ser at han har veldig mye fantasi. Han har aldri skapt en kopi av noen. Du finnes fordi det finnes en Gud med stor, stor skaperglede.